UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Brvckeri Regiae Scient. Societatis, Qvae Berolini Floret, Membri Historia Critica Philosophiae

A Tempore Resvscitatarvm In Occidente Litterarvm Ad Nostra Tempora

Brucker, Johann Jakob

Lipsiae, 1744

Emendationes Et Svpplementa ad Tomum IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28327

Visual Library

* *

EMENDATIONES ET SVPPLEMENTA
ad Tomum IV.

P. 243. not. p. Praefixit idem programma Neldelii *Inſtitutionibus* Crellivs.

Ib. l. 5. a fin. voc. Conringio, add. in *Epiſt. laud.* vbi Neldeliana cogitata de analyticis Schegkianis et Simonianis praeferre non dubitat.

Ib. not. * add. Gvern. Rolfincivs in *Epiſt. operi Neldeliano praemiſſa.*

P. 251. l. 2. leg. inter Ieſuitas et Sueuos theologos apud Proteſtantes.

P. 255. not. w. add. Extat ea in *Syntagm. diſſ. ad H. E. pert.* p. 707. vbi etiam in praefatione biographiam eius paucis enarrauit vir celeberrimus. Ib. ad l. 14. voc. natum eſt. Explicuimus magni viri literariam hiſtoriam in *Pinacothecae ſcriptorum noſtra aetate illuſtrium, decade prima.*

P. 257. l. 10. poſt *quo* add. *non.* p. 265. l. 20. pro *raſtauratores* l. *reſtauratores,* p. 270. l. 6. pro *narrat* l. *narret.* p. 272. not. x. col. 2. l. 2. pro *ephimeridibus* l. *ephemeridibus.*

P. 287. l. 3. a fin. voc. *nocuiſſe* add. not. Idem obſeruatum Conringio in *ep. ad Iac. Thomaſ.* praemiſſa Neldelii *Inſtit. in Org. Ariſt.*

P. 289. l. 6. ad voc. *monſtrauiſſe* not. Idem viſum Conringio, qui l. c. monet, Simonium primum omnium docuiſſe Lipſiam ἀριστοτελίζειν, eius quoque ſcripta arguere doctrinam viri, non profecto aliquam ex vulgo, ſed plane eximiam in philoſophicis et medicis. Primum vero Simonium non fuiſſe, qui Ariſtotelem Lipſiae commendaret, exemplum Camerarii demonſtrat. Nec ab initiis repurgatarum literarum defuit Lipſia ſtudio Ariſtotelico, cuius ſcripta ſuis ſumptibus deſcribenda typis curauit Martinus Landsbergius, vid. C. V. Io. Henrici Leichii elegantiſſimus liber *de Origine et incrementis typographiae Lipſienſis c. 2. p. 13.* Intelligenda itaque Morhofii et Conringii verba ſunt de ſtudio Ariſtotelis ſectario, quo aliis ita praelatus eſt, vt ſolus in cathedris Lipſienſibus perſonaret. Ante Simonii aetatem enim regnaſſe in ea ſchola libertatem quandam eclecticam, vel ſyncretiſmum potius aliquem Camerarii exemplo diſci poteſt, confirmatque epigramma Herm. Bvschii *L. III.*

Quo nunc Democriti riſus, et cuncta ſilendo
Quae docuit Samii prouida cura ſenis?

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quo nunc Socraticae migrauit gloria mentis
Aut quo cum magno ſilua Platone ſuo?
Ipſae vbi nunc totae tandem celebrantur Athenae
Aut Pallas Muſis concomitata ſuis?
Omnia nunc retinet haec Lipſ, et poſſidet vna,
Lipſ, inquam docti fama decusque chori.

P. 289. l. 17. poſt *diſputauiſſet*, pon. comma.

p. 290. l. 5. voce *exagitarunt* not. Idem iudicauit CONRINGIVS *l. c.* indignatus, cum vterque varia polleret eruditione, variaque ederet, odio autem ſeſe proſequerentur, neutiquam philoſophice ſeſe excepiſſe.

P. 291. not. v. His libellis Simonii Peripateticis addendi ſunt, *Ariſtotelis Categoriae Boëthio interprete, addita praefatione. Diſputatio de Anima, cum Ariſtotelis libris de anima ex Michaëlis Sophiani verſione.* *Quaeſtionum dialecticarum fragmentum*, qui libellus eſt eriſticus, contra *Anatomen Schegkianam*, *Baſ.* 1573. vid. SIMLER. *Bibl. Geſner. p. 630.*

P. 295. not. d. pro *Vol. IV.* l. *Vol. II. p. 264.*

P. 296. not. k. add. SIMLER. *Bibl. Geſner. p. 323. P. 299. l. 4.* pro *vita*, l. *vitae.* P. 300. l. 9. pro *quinquagenariis* l. *quinquagenarius.* p. 306. l. 28. pro *philoſophia* l. *philoſophiae.* P. 308. l. 29. pro *Peripatetico* l. *Peripateticos.* P. 311. l. 28. pro *occupauerit* l. *occupaſſet.* P. 314. l. 13. pro *dum* l. *tum.* P. 324. l. 13. pro *quam* l. *quem.*

P. 334. l. 5. voc. *referret*, not. Hoc cur fecerit, malueritque veteres quam recentiores ſequi, in praefatione luculenter explicat, dignus qui legatur, vt vera mens Peripateticorum γνησίων intelligatur.

P. 335. not. h. l. 3. poſt *ſcrutatorem* add. *veritatis.* P. 342. l. 12. pro *profectae* l. *profecta.* l. 13. pro *falli* l. *fallere.* P. 346. l. 9. pro *indignatus* l. *inde natus.* l. 34. pro *expoſcere* l. *expoſuere.*

P. 347. l. 18. del. *viae* et *quae* ib. not. a pro *Vager* l. *Vayer.* P. 348. l. 20. 21. pro VARILLANVS, l. VARILLASIVS. P. 352. l. 7. pro *contemnerint* l. *contemſerint.* l. 9. pro *diſplina* l. *diſciplina.*

P. 354. l. 14. pro *recudi* l. *recludi.* P. 355. in marg. pro διατύποσις l. διατύπωσις. P. 356. l. 26. pro *ius* l. *cuius.* P. 361. not. e. l. 13. pro *Kaureos* l. *Rauracos.* P. 365. l. 16. pro *ſingulos aureos* l. *ſingulis aureis.*

P. 366. not. 2. col. 2. l. 1. pro *vid.* l. *voc.* P. 378. l. 18. pro *tradimur* l. *tradamur.* P. 392. l. 16. pro *eruditus* l. *eruditum.* P. 401. l. 13. pro *ingenium* l. *iudicium.*

P. 429. not. m. add. Iungendus illi GASSENDVS, qui *Phyſ. ſect. I. L. III. c. 3. T. I. opp. p. 246.* Patricii hypotheſes breuiter enarrat.

Ibid. l. 25. ad voc. *luce* not. Quatuor autem elementa ſiue principia ſtatuit, ſpatium nempe, primaeuum lumen, primaeuum calorem, primaeuum fluorem. Et ſpatium quidem eodem, quo Epicurus modo, deſcri-

bit, lumen autem a Deo luce primaria primigenium emicuiſſe, ét ſpirituale primo atque incorporale fuiſſe, digreſſum autem per ſpatium a fonte ſuo corporale euaſiſſe, adeoque ſpirituale origine et per omnia penetratione, corporale vero extenſione et protenſione in infinitum eſſe aſſerit. Habere autem, ait, corpora a ſpatio, dimenſionem, a lumine, vt ſint viſibilia, a calore vt agant, viuant, conſtent. Eorum porro antitypiam fluorem inter principia poſcere, id eſt, fluidum, ſiue aqua ſit, ſiue humores, et ex his quidem corpora eſſe concreta.

P. 430. l. 2. v. *fuiſſe* not. Id vno hoc ſenſu ferri poteſt, ſi Patricius eadem quae Gaſſendus, de ſpatio dixiſſe contendatur. Id enim ipſe GASSENDVS *l. c.* fatetur. Aſt ſic prorſus euertitur Carteſii hypotheſis, cui praeluſiſſe dici minime poteſt.

P. 433. l. 32. pro *Platino* l. *Plotino*. P. 443. l. 12. pro *enchirido* l. *enchiridio*.

P. 450. not. m. pro COSTER, l. LOTTER.

P. 455. not. o. Etiam GASSENDVS *Phyſ. P. I. L. III. c. 3. T. I. Opp. p. 246. ſeqq.* Teleſii principia phyſica paucis expoſuit.

P. 462. l. 23. pro *ſuffunderet* l. *ſuffunderent*. P. 466. l. 22. pro *libos* l. *libros*. P. 469. l. 9. pro *incepiſſe* l. *inceſſiſſe*. Ib. l. 4. a fin. pro *naturali* l. *naturalis*. P. 471. l. vlt. pro *obliniendum* l. *oblinendum*. P. 476. l. 5. pro *pio* l. *pro*. l. 26. poſt *mundi*, add. *non*. P. 485. l. 30. pro *difficultate* l. *difficultates*. P. 489. l. 3. a fin. pro *Cangius* l. *Langius*. P. 496. l. 28. pro *voluit* l. *volauit*.

P. 511. l. 23. pro DISSELIVS l. DESSELIVS.

P. 510. not. l. lin. 13. ad voc. *facto*, add. quem ei multis gratulatur GASSENDVS *Opp. T. VI. p. 328*. P. 514. l. 14. pro *Mecoenati* l. *Moecenati*. l. 15. pro *Gatterio* l. *Galterio*.

Ib. not. * add. Extat etiam haec tractatio *Tomo tertio operum*.

Ib. not. u. poſt voc. *occurrit*. Inſertus eſt *Operibus Gaſſendi l. c.*

P. 517. not. g. conf. *Epiſt.* GASSENDI *ad Henr. Bornium Opp. T. VI. p. 202.* vbi inter alia ſcribit: *nimis me et tu et tot alii inſignes* viri, quos inſinuas, obſtringitis, cum me reputare eum dignamini, qui viri (Carteſii) commenta retegere poſſim.

P. 518. l. 16. voc. *iuſſus eſt.* add. Cuius ſpecimen eſſe poſſunt frequentes vtriusque epiſtolae in collectione epiſtolarum GASSENDI *Tom. VI. Opp.* occurrentes.

P. 520. l. 18. poſt *dignatus*, add. not. Patet id ex epiſtolis virorum celeberrimorum, et in aſtronomiae ſtudio immortale nomen conſecutorum, Kepleri, Longomontani, Vendelini, Schickardi, Snellii, Hortenſii, Heuelii, Eichſtadii, Galilaei, Scheineri, Bulialdi, Valeſii, Galterii aliorumque, in quibus de difficillimis quaeſtionibus eum conſuluerunt conf. qui pluribus de eius meritis in ſiderali ſcientia agit, Cl. WEIDLERVS *Hiſt. Aſtron. c. 15. §. 60. p. 474. ſeqq.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

P. 517. not. h. add. Falſum itaque eſt, quod ait cel. WEIDLERVS *Hiſt. aſtron. c. XV. §. 60. p. 475.* cardinalem Richelium eum promouiſſe et propemodum coëgiſſe.

P. 520. l. 32. poſt *poterat* add. not. Simili lectionis abundantia per omnia logicae et phyſicae argumenta et titulos hiſtoriam doctrinae tanta accuratione in ſyſtemate philoſophiae collegit, vt quem in dogmatica philoſophiae hiſtoria parem habeat, ſciamus neminem.

P. 522. l. 25. v. *delegit* add. not. Id vel ſolum *caput ſecundum libri primi ſyſtematis philoſophici Gaſſendiani*, quod de fine philoſophiae agit, legenti erit manifeſtum. Maxime vero *Logic. L. II. c. 5. T. I. Opp.* p. 79. ſeqq. longa et acuta tractatione contra Scepticos euincit, poſſe aliquam veritatem ſigno aliquo innoteſcere et criterio diiudicari: id quod apertiſſimum contra Scepticorum tela munimentum eſt.

P. 524. not. g. add. et *Opp. T. V. p. 169. ſeqq.*

p. 525. not. n. l. 1. extat quoque *Opp. T. III.*

P. 526. l. 4. ad voc. *perfudit.* Repetiit iſta et plenius quoque pleraque explicuit in *Syſtemate philoſophico*, maxime *phyſicae*, *Sect. I. L. IV.*

Ib. l. 11. v. *comparauit*, add. Complectitur hoc ſyſtema diffuſum ſatis et luculentiſſimum *Tomus primus et ſecundus operum.*

Ib. not. q. Fatetur ipſe GASSENDVS *Phyſ. Sect. I. L. III. c. 5. p. 258.* ſe ad Carteſii phyſicam ſubinde reſpexiſſe.

Ib. l. 26. voc. *Peireſcii.* not. *Opp. T. V. p. 240. ſeqq.*

P. 527. l. 33. voc. *Carteſii.* Extant haec polemica Gaſſendi, *Opp. T. III.*

Ib. l. 34. voc. *miſit;* vid. eius epiſtolam ad Carteſium miſſam *Opp. T. VI. p. 107.*

P. 528. l. 2. v. *amici.* add. Noluiſſe Gaſſendum pacatum diſſidium vltro renouare, etſi monitum et inſtigatum a viris doctis inter Batauos, ex *Epiſtola ad Henr. Bornium Opp. T. VI. p. 202.* conſtat. In phyſica tamen ſua haud raro ad Carteſiana placita digitum intendit, et quid iure moneri poſſet, ea qua vtebatur, modeſtia indicauit, ita vero, vt prioris vulneris cicatrices minime remanſiſſe, proderet.

P. 530. l. 3. pro *Tolonam* l. *Toloſam.* P. 531. l. 22. pro *ephimeridibus* l. *ephemeridibus.* P. 533. l. 4. pro *cum* l. *eum.* P. 535. l. 17. pro *iudicari dum* l. *iudicandum.* P. 537. l. 30. pro *appellerent* l. *appeterent.* P. 544. l. 19. pro *induiſſe* l. *induci ſe.* P. 544. l. 7. a fin. poſt *infallibiles* add. *regulas.* P. 578. l. 13. pro *vinciſſe* l. *vinci ſe.* P. 579. l. 20. pro *explicet* l. *explicat.* P. 582. l. 7. pro *omni* l. *omne.* P. 603. l. 24. pro *collectae* l. *collecta.* P. 615. l. 28. pro *eum* l. *cum.* P. 622. l. 22. poſt *eccleſiae* add. *doctrina.* P. 625. not. 5. col. 2. l. 20. pro SORIL. l. SORELL. Ib. l. 23. add. Dicemus autem de eius ſyſtemate phyſico pluribus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bus in *ſequente parte.* P. 634. l. 19. pro *formam* l. *formas.* P. 637.
l. 25. pro *mentis* l. *mentes.* P. 638. l. 7. pro *conſiderauerint* l. *conſide-
rauerunt.* P. 665. l. 16. pro *mediſam* l. *medicam.* P. 672. l. 37. pro SAS.
l. SAL. P. 675. not. e. del. *ad.* Ib. l. 15. pro *philoſobicam* l. *philoſo-
phicam.* P. 676. not. m. add. Editio, quae reculis noſtris tandem acceſ-
ſit *Magdeburgi 1608.* prodiiſſe dicitur, munita priuilegio Caeſareo.
„Dedicauit hoc opus ſuum auctor Deo Deorum, patrono ſuo catholico,
„toti coeleſtis exercitus ſpiritualis militiae, flammeis Iehouae miniſtris
„ſibi conceſſis, proximo ſuo, Dei, veritatis, artis amatori, ſibimet
„ipſi, ſeruo ac organo Dei, toti SS. biblicae ſcripturae, naturae mirifi-
„cae, miniſtrae Elohim, ſcientiis et artibus ſingulis, virginum inſtar
„Kabbalae, Magiae, Alchymiae, heroinae ſanctiſſimae ancillantibus. Do-
„ceri autem in eo opere ait, theo-ac philo-ſophice, philoſophiae verae
„ac ſincerioris fontem, venam genuini intellectus luminis et numinis na-
„turae eſſentialis in mundo maiori catholice, in filio vero illius, magne-
„ſia videlicet ſapientum, ſynoptice, catholice realiter exiſtentis, iuris
„quoque legisque Dei in cordibus noſtris diuinitus ſcriptae, nec non
„methodi dextre intelligendi et orthodoxe interpretandi biblia ſacra;
„ſcientiae quoque ligni vitae, boni ac mali atque honeſtorum ac turpium
„oſtendi flumen: opus Θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν atteſtante αὐτοψίᾳ.
„(phy Momo et Zoilo!) reuera eximium recensque reuiſum, amphi-
„theatrice inſtructum, quatuor circularibus aliisque hieroglyphicis figu-
„ris in aes affabre ſcalptis veritatis, paſſim locorum, ſine pudore vim pu-
„blice patientis iniquiſſimam, et quaſi ſub calumniarum pondere fati-
„ſcendo ingemiſcentis, fere, proh! ſuccumbentis, ab interitu, pro
„viribus vindicandae ac erigendae cauſſa.“ Deſcripſimus ex libro lon-
ge rariſſimo et paucis viſo periodum hanc vnam, vt ex vngue de toto
leone iudicare lector poſſit. Subſcripſit auctor: *Henricus Kunrath
Lipſienſis theoſophiae amator fidelis et medicinae vtriusque doctor:
Iehouah afflante, incendente, ſtimulante ac dante triuno doctus, du-
ctus, inuentor, author anno Maſchiach iuxta promiſſionem Domi-
ni miſſi MDCIV. Halleluiah! phy Diabolo! terque quaterque ca-
lumniatori cuiuis, nulli excepto.* Digna tractatio, quam Gabalius Co-
mes, a Villarſio in ſcenam productus legat relegatque.

P. 688. not. h. poſt *prodiit*, add. *libellus.* P. 690. l. vlt. pro *ani-
ma*, l. *animam.* P. 731. l. 20. poſt *qui*, add. *liber.* P. 744. l. 18. pro *iu-
bemur*, l. *iubemus.* P. 764. l. 3. a fin. pro *epiſtemor*, l. *epiſtemon.* P. 772.
l. 18. pro STVRMIVS l. STRVVIVS. Ib. l. 4. a fin. pro *Raci* l. *Raei.*
P. 762. l. 6. a fin. poſt *quod* del. *ea.* l. 5. a fin. poſt *dixit* add. *rationes.*
P. 763. l. 19. poſt *Athenarum* add. *ſcholis.* Ib. pro *Sineſium* l. *Syneſium.*
P. 781. not. n. col. 2. l. 3. a fin. pro *Anglis* l. *Angelis.* P. 786. l. 6. del. *li-
cet.* P. 788. l. 25. pro *inde* l. *ille.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN